

Eşlerden Birinin Hangi Kusuru Boşanma Sebebi Kabul Edilebilir?

Boşanma sebebi sayılabilecek durumlar sorulduğunda, konunun fıkhi boyutta cevabını içeren bu yazı hazırlanmıştır. Eşlerde bulunabilecek kusurlardan hangisi boşanma sebebi olarak kabul edilebilir ve nihakın bozulması istenebilir?

Soru: Evlilik gerçekleştikten sonra koca veya kadında bulunan bir ayıptan dolayı evlilik sona erdirilebilir mi? Ne yapılması icap eder?

Eşlerden Birindeki “Kusur” Tanımı Nedir?

Cevap: Evvela şunu belirtelim ki; soruda ifade edilen kusur kavramının fıkıh kitaplarındaki karşılığı geniştir. Yani fıkihta kadın veya kocada bulunan kusurların çeşitleri belirtilmiş ve bu kusurların her bir nevine münhasır hükümler beyan edilmiştir. Kusur kavramını açacak olursak şunları söyleyebiliriz: **İmam Muhammed “el-Asar”** ında bu konuyla ilgili nakilleri serdetmiş ve şunları söylemiştir:

قال محمد : أخبرنا أبو حنيفة قال: حدثنا حماد ، عن إبراهيم أنه قال في الرجل يتزوج وهو صحيح أو يتزوج وبه بلاء : لم تخير امرأته ولا أهلها ، إنها امرته أبدا ، لا يجبر على طلاقها . قال : وإن تزوجها وهي كذا فهي بتلك المنزلة .

قال محمد : وهو قول أبي حنيفة . وأما في قولنا : فإن كانت المرأة بها العيب فالقول ما قال أبو حنيفة ، وإن كان الرجل به العيب فكان عيبا يحتمل فالقول عندنا ما قاله أبو حنيفة ، وإن كان عيبا لا يحتمل فهو بمنزلة المحبوب والعين ، تخير امرأته ، فإن شاءت أقامت معه وإن شاءت فارقت .

“İbrahim en-Nehai'den rivayet edilmiştir ki o, sağlamken evlenen veya kendisinde herhangi bir hastalık bulunması halinde evlenip hanımına veya hanımının ehline bu durumu haber vermeyen kimse hakkında '0 (kadın) onun ebediyyen hanımıdır ve koca (bu şekildeki bir kusurdan dolayı) onu boşamaya zorlanamaz. Bu durum kadın açısından düşünüldüğünde de aynıdır' demiştir.”

İmam Muhammed şöyle dedi: “Bu (yukarıda zikredilen **İbrahim en-Nehai**'nin görüşü) **Ebu Hanife**'nin görüşüdür. Bizim görüşümüze gelince; Şayet adamda bulunan ayıp (izalesi mümkün, yok olup gitmeyi) ihtimal eden bir ayıpsa görüşümüz Ebu Hanife'nin ki gibidir. Şayet (izalesi mümkün, yok olup gitmeyi) ihtimal etmeyen cinsten bir hastalığa bu **“mecbub”**[1] ve **“innin”**[2] hükmündedir.[3]

Eşteki Ayıp Boşanma Sebebi Olabilir mi?

Bu nakilden de anlayacağımız üzere İmam Ebu Hanife'ye göre herhangi bir kayıtlamaya gerek olmaksızın mutlak anlamda kocada bulunan ayıp boşanma sebebi olmayacaktır. Tabi bu durum yukarıda makisun aleyh (üzerine kıyas yapılan) olarak getirdiğimiz "mecbub" ve "innin" in dışındadır.[4]

İmameyn'e göre ise evlilikten sonra farkına varılan hastalığın türüne bakılır; şayet bu hastalık gelip geçici türden olan bir şey ise kadın veya koca için boşanma sebebi olmaz. Fakat, gidici türünden bir hastalık olmayıp kalıcı ise bu hastalık kadın veya kocanın boşamayı talep etmesine sebep olabilir.

Vesselam...

[1] Tenasül uzvu ve husyeleri kesilmiş olan kimseye söylenir. Hanbelilere göre ise, tenasül uzvutamamen kesilmiş yahud cinsellik uzvundan kendisiyle cima yapmaya muktedir olamayacak miktarı kalmış kimseye denir. Bkz. Sa'di Ebu Habib, **el-Kamusu'l-Fıkhî lügaten ve'stılâhen**, s. 71 Daru's-Sıddik li'l-Ulum-Daru Nuri's-Sabah, Midyat-Mardin 2011 B.I

[2] Yaşlılık, sihir vs. gibi sebeplerden dolayı hanımıyla cima yapmaya güç yetiremeyen kişiye denir. Bkz. Sa'di Ebu Habib, a.g.e. s. 329

[3] Muhammed b. Hasen eş-Şeybani, *Kitabu'l-Asar*, I/ 383 Daru'n-Nevadir Beyrut-Lübnan 2008 B.I

[4] Es-Semerkandi, *Uyunu'l-Mesail*, I/52 No: 476